روزنه

امضاهای بی‌اعتبار

آرزو فرشید

● حاشیه‌های این هفته از به آب‌وآتش‌زدن برای جمع‌آوری امضا در مجلس شروع شد و کریمی‌قدوسی را چهره خبرساز هفته کرد. او که خط و مشی سیاسی‌اش معلوم و سوابق دلواپسی‌هایش موجود است، با تخلف و تقلب ۸۰ امضا جمع کرد تا خواستار توقف مذاکرات هسته‌ای شود. از آنجایی که تا حالا هیچ‌وقت ماه پشت ابر نمانده، در همان جلسه فریاد اعتراض نمایندگانی که سرسری و بی‌توجه هر نامه‌ای را امضا می‌کنند، به آسمان رفت و روشن شد که تعداد قابل‌توجهی از امضاها - به بهانه نامه حمایت از صحبت‌های مقام‌معظم‌رهبری یا طرح دوفوریتی - جعلی است.

تاکتیک نماینده تندرو مجلس هیاهو به پا کرد و حاشیه‌ساز شد. «امضاهای مخدوش طرح دلواپسی»، «کار تابلو دلواپسان در بهارستان» و «تقلب برای توقف مذاکرات هسته‌ای» تیترهای رسانه‌های اصلاح‌طلب در واکنش به این اقدام ناشیانه بود.

«بهمن کشاورز» در یادداشتی که روزنامه آرمان آن را منتشر کرد، نحوه برخورد با افراد خاطی این طرح را از منظر حقوقی موردارزیابی قرار داد و نوشت: «اینکه با فرض ثبوت این ادعا با فرد یا افرادی که این‌گونه عمل کرده‌اند چه باید کرد؛ پاسخی دوگانه دارد: اولا بر مبنای قانون نظارت بر رفتار نمایندگان ممکن است این حرکت پیگیری و با کیفرهای انتظامی پیش‌بینی‌شده در این قانون، مجازات شوند. ثانیا مجازات سیاسی چنین حرکتی آن است که در صورت ثبوت آن، انتخاب‌کنندگان در انتخابات بعدی در گزینش قبلی خود تجدیدنظر کنند».

روزنامه ابتکار در یادداشتی با عنوان «مصائب ناخوانده امضاکردن یک طرح» از بازی باخت- باخت نمایندگان نوشت و یادآور شد: «هم نمایندگان طراح آن به واسطه عملکرد احساسی و شتاب‌زده خود که رئیس مجلس هم بر آن تأکید کرد، بازی اعتبار را باختند و هم کسانی که امضایشان را بدون دقت‌نظر کافی پای آن انداختند. گروه دوم با اعلام جعلی‌بودن امضاها، اگرچه سندیت طرح مذکور را از اعتبار انداختند، اما نشان دادند که موضع‌گیری‌ها و احیانا خواسته‌هایشان دست‌کم در برخی موضوعات قابل‌استناد نیست».

روزنامه آفتاب یزد نیز در یادداشتی با همین مضمون نوشت: «واقعا بایستی برای چنین نمایندگانی تأسف خورد که با وجود ارتزاق از بیت‌المال و عنوان نمایندگی مردم، حاضر نیستند برکار خود دقت‌نظر و احاطه داشته و این‌گونه با سبک‌سری از کنار موضوعات مهم می‌گذرند».

به‌هرحال اگر از سکوت قابل‌توجه رسانه‌های اصولگرا همچون کیهان و وطن امروز در این خصوص گذشته و حتی به اینکه چه کسی نیاز به حمایت از صحبت‌های رهبری را احساس کرده و برپایه آن نامه نوشته و امضا جمع کرده است نیز نپردازیم؛ از کنار عواقب این بی‌اخلاقی‌های سیاسی نمی‌توان گذشت.

اگرچه توقف مذاکرات هسته‌ای در شرایطی که مذاکرات به عنوان راهبرد نظام جمهوری اسلامی از سوی مقام‌معظم‌رهبری موردتأیید است، چیزی بیش از یک نگاه ساده‌انگارانه نیست؛ اما طرح این مسئله نشان می‌دهد عده‌ای از اتمام ماجرای مناقشات هسته‌ای آن‌قدر نگران و دلواپس شده‌اند که دست به هر کاری خواهند زد، از هر روشی بهره می‌گیرند و به هیچ اصلی معتقد نیستند. این نوع امضا جمع‌کردن‌ها نشان می‌دهد راستگویی و امانت‌داری بین برخی از بهارستان‌نشین‌ها خریدار ندارد و رفتار مغایر با این اصول ابتدایی نیز چیزی از صلاحیت نمایندگی کم نمی‌کند!

بااین‌وجود نکته قابل‌توجه در پس این رفتار پرحاشیه و خبرساز هفته، این بود که طیف تندرو با این قبیل ابتکارات به چه کسی و چگونه آسیب می‌زنند. روشن است که این بداخلاقی‌ها دامن اصولگرایان را خواهد گرفت و بی‌تفاوت‌ماندن در برابر آن ثمری جز بی‌اعتمادی مردم نسبت به این جریان و ریزش آرای آنها در انتخابات آتی نخواهد داشت. به همین دلیل انتظار می‌رود چهره‌های میانه‌رو و معقول اصولگرا در مجلس و بیرون مجلس فرصت را غنیمت شمرده و حساب کارشان را از این طیف پرحاشیه جدا کنند.

ناگفته نماند که نکته قابل‌توجه در اخبار این هفته، هم‌زمانی این دلواپسی و حواشی آن با امید به توافق زودهنگام بود که «سیدعباس عراقچی» عضو ارشد مذاکره‌کننده ایرانی در وین از آن خبر داد.

تبعات توافق هسته‌ای برای اروپا

دکتر جودت بهجت* . ترجمه: هرمز گیلیانه

عکس: AP

اوایل آوریل، ایران و گروه ۱+۵ اعلام کردند که به چارچوب توافقی برای پایان‌دادن به منازعه‌ای چندین‌دهه‌ای بر سر برنامه هسته‌ای این کشور دست یافته‌اند. ایران محدودیت‌هایی در ارتباط با تعداد سانتریفیوژهایش، ذخیره اورانیوم غنی‌شده‌اش و تغییر طراحی تأسیسات آب سنگین اراک (و چند محدودیت دیگر) را پذیرفته است. در عوض، قدرت‌های جهانی تحریم‌های اقتصادی را برخواهند داشت و ایران به‌تدریج به نظام سیاسی و اقتصادی جهانی بازخواهد گشت. مذاکره‌کنندگان در انتهای آوریل، تلاش‌هایشان برای رسیدن به یک توافق نهایی تا پایان ژوئن را از سر گرفتند. اعلام چارچوب لوزان، بحث‌های داغی میان موافقان و مخالفان توافق ایجاد کرده است. در این ارتباط چند نکته را باید مورد تأکید قرار داد؛ ازجمله ماهیت مقدماتی توافق کنونی، اهمیت سطح جدید گفت‌وگوهایی که تا همین‌جای کار به‌همراه داشته است و فقدان آلترناتیوهای مطلوب یک توافق نهایی نزد هر دوطرف. در این فضای جدید، نهایتا این اروپا- و نه ایالات‌متحده یا همسایگان ایران- است که ملزومات و توانمندی‌های لازم برای تسهیل پیوستن مجدد جمهوری اسلامی به نظام جهانی را داراست.

۶ یادآوری

نکته اول اینکه، با وجود امضای چارچوب توافق، نمی‌توان قطع‌به‌یقین گفت که ایران و قدرت‌های جهانی به یک مصالحه نهایی دست خواهند یافت. ساده‌انگارانه است تصور کنیم تنها چیزی که باقی مانده، این است که طرفین روی جزئیات فنی به توافق برسند. طرفین سعی کردند تا حد ممکن دقیق باشند، اما شکاف موجود در تفسیرهایشان نسبت به چارچوب توافق، به‌خصوص درباره برداشتن تحریم‌ها و بازرسی از تأسیسات نظامی، بسیار گسترده است. ایران بارها تأکید کرده: «تحریم‌ها باید در همان روز توافق به‌طورکامل لغو شود». رئیس‌جمهور روحانی هم گفته است: «اگر تحریم‌ها پایان نیابد، توافقی در کار نخواهد بود». هم‌زمان، سردار سرتیپ حسین دهقان، وزیر دفاع، تأکید کرده است: «اجازه بازدید از مراکز نظامی را نخواهیم داد». این صحبت‌ها به‌این معناست که بسیاری از جزئیات مهم هنوز باید حل‌وفصل شوند.

نکته دوم اینکه، اگر توافق نهایی امضا شود، هردو طرف باید این توافق را به بدبین‌های داخلی بقبولانند. در واشنگتن کنگره بر ایفای نقش یا ابراز نظر در مذاکرات اصرار ورزیده است. برمبنای مصوبه دوحزبی اخیری که کمیته روابط خارجی سنا به اتفاق آرا به‌تصویب رساند، کنگره حق ردکردن هرگونه توافق پیش‌رو با ایران را خواهد داشت.

ایران و حل منازعات منطقه

نکته سوم اینکه، این موارد عدم قطعیت به کنار، مذاکرات بین ایران و قدرت‌های جهانی و خود چارچوب حاصله، معادلات جدیدی ایجاد کرده‌اند. ایالات متحده و ایران، پس از چندین دهه دوری کامل از یکدیگر، دوباره دارند با هم گفت‌وگو می‌کنند. رهبران هر دو طرف به این نتیجه رسیده‌اند که خصومت ۳۴ سال گذشته نمی‌تواند بیش از این ادامه یابد. حل‌وفصل مسئله هسته‌ای می‌تواند راه را برای مواجهه با درگیری‌های منطقه‌ای در افغانستان، عراق، سوریه، لبنان و یمن هموار کند. همچنین می‌تواند در راستای نبرد علیه تروریسم و قاچاق موادِمخدر هم گره‌گشا باشد.

نکته چهارم اینکه، فارغ از لفاظی، یکی از عوامل پیش‌برنده تلاش‌های دیپلماتیک، پیشرفت‌های هسته‌ای ایران بوده است. هنگامی‌که مذاکرات، بیش از یک دهه پیش، شروع شد ایران تنها چند صد سانتریفیوژ داشت، حال و در سال ۲۰۱۵، ایران بیش از ۱۹ هزار سانتریفیوژ دارد. مهم‌تر اینکه، دانش این کشور در مهندسی و فیزیک هسته‌ای تعمیق شده است. این دانش را به هیچ شکلی نمی‌توان از بین برد. مذاکرات و چارچوب توافق، این پیشرفت‌های فناوری را تحت لوای قوانین و مقررات پیمان عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای، به‌رسمیت شناخته‌اند.

نکته پنجم اینکه، ایران می‌خواهد حداکثر میزان رهایی از تحریم‌ها را در سریع‌ترین زمان ممکن به‌دست آورد تا اقتصاد کشورش رشد کند، سرمایه‌گذاری افزایش یابد، روند روبه‌رشد بیکاری متوقف شود و امکان هزینه‌کرد دولت افزایش یابد. این قابل درک است، اما سؤال اینجاست: آیا تهران حاضر به پرداختن هر هزینه‌ای برای رسیدن به این اهداف است؟ جدیدترین گزارش‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی (و سازمان‌های دیگر) نشانه‌هایی از بازگشت رونق به اقتصاد و تثبیت نرخ‌های تورم و بیکاری (با وجود افت شدید اخیر بهای نفت) در خود دارند. نتیجه اینکه، تجربه وضع تحریم بر کشورهای گوناگون در چندین دهه اخیر نشان می‌دهد اگر کشورهایی که تحریم می‌شوند حاضر به پرداخت بهای اِعمال این تحریم‌ها باشند، تحریم‌ها قادر به وادارکردن آنها به تغییر رویه و راهبردشان نخواهند بود؛ کوبا، عراق، پاکستان و روسیه در این زمینه قابل‌ذکرند. ایران کشور بزرگی است با یک طبقه متوسط تحصیل‌کرده و گسترده و منابع طبیعی عظیم. نشانه‌های روبه‌گسترشی مشاهده می‌شود مبنی‌بر اینکه نظام تحریم‌های چندجانبه علیه ایران، دیگر تداوم‌پذیر نیست. تحریم‌ها، ایران و روسیه را به یکدیگر نزدیک‌تر کرده است، همچنین منجربه واردات بیشتر نفت ایران از سوی چین و هند شده است و ترکیه را به خرید گاز بیشتر از ایران (البته با تخفیف در قیمت) راغب‌تر کرده است. شرکت‌های نفتی اروپایی به‌دنبال ازسرگرفتن عملیات‌شان در ایران هستند و شرکت‌های آمریکایی درحال بررسی فرصت‌های تجاری هستند. نکته ششم اینکه، آلترناتیوهای توافق، بسیار نامطلوب هستند و احتمالا غیرمؤثر و پرریسک خواهند بود. تجربه چند سال گذشته نشان می‌دهد در نبود دیپلماسی خلاق، اتکا به تحریم‌های اقتصادی و تهدید به اقدام نظامی، پیشرفت هسته‌ای ایران را متوقف نکرده‌اند. بله، درست است که این کشور و مردمش بهای سنگینی پرداخته‌اند، اما از این نکته هم نباید غافل شد که برنامه هسته‌ای ایران چندسال پیش بسیار کمتر توسعه یافته بود. درعین‌حال، حمله به تأسیسات هسته‌ای یا جنگ با ایران قطعا منجر به بی‌ثباتی بیشتر کل خاورمیانه و جنوب آسیا خواهد شد. جنگ‌های عراق و افغانستان از نظر منابع انسانی و مالی، هر دو، بسیار پرهزینه بوده‌اند. تجربه این دو جنگ نشان می‌دهد شروع‌کردن یک جنگ بسیار راحت‌تر از پایان‌دادن به آن است. جنگ‌ها می‌توانند به‌گونه‌ای از کنترل خارج شوند که پیش‌بینی نتیجه‌شان به امری بسیار پرریسک و نامطمئن تبدیل شود. به‌طور خلاصه، به‌نظر می‌رسد دیپلماسی مطلوب‌ترین و البته تنها راه حل‌وفصل منازعه هسته‌ای است که نفع همه طرفین را به‌همراه خواهد داشت.

منافع متقابل اروپا و ایران

احتمالا بیش از هر قدرت جهانی دیگری، این اروپاست که نفع گسترده و بسیاری در ثبات و رونق اقتصادی خاورمیانه دارد. نزدیکی جغرافیایی و روابط تاریخی، شراکت ویژه‌ای میان این دو منطقه ایجاد کرده است. عرصه‌های منافع متقابل طرفین از جمله تجارت، سرمایه‌گذاری، مهاجرت، قاچاق مواد مخدر، تغییرات اقلیمی، امنیت انرژی، عدم‌تکثیر سلاح‌های کشتار جمعی و مبارزه با تروریسم (و بسیاری دیگر) هستند. یک خاورمیانه از لحاظ سیاسی باثبات و از منظر اقتصادی شکوفا به‌نفع مردم منطقه و مردم اروپا و کل جهان خواهد بود. دستیابی به یک توافق هسته‌ای هیچ‌یک از این چالش‌ها را حل نخواهد کرد. اما بازگرداندن جمهوری اسلامی به نظام منطقه‌ای و جهانی می‌تواند منجر به کاهش تنش‌ها شده و به پیشرفت در مواجهه با این معضل‌ها بینجامد. ایران یک قدرت بزرگ منطقه‌ای با قابلیت‌های نرم و سخت حائزاهمیت است. می‌توان گفت، تلاش برای منزوی‌کردن ایران منجر به تشدید و تعمیق تنش‌های منطقه‌ای شده است.

اروپا توانمندی بیشتری به نسبت دیگر قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای برای ایفای نقش رهبری بازگرداندن ایران به نظام منطقه‌ای و جهانی دارد. جمهوری اسلامی تقریبا هیچ دوستی در کنگره ایالات متحده ندارد. بیش از سه دهه بود که هیچ تماس یا تعامل مستقیمی میان دیپلمات‌های ایرانی و همتایان آمریکایی‌شان وجود نداشت. سال‌هاست وزارت خارجه ایالات متحده، ایران را به‌عنوان اصلی‌ترین کشور حامی تروریسم در جهان قلمداد کرده است. فائق‌آمدن بر دشمنیِ چندین‌دهه‌ای میان دو کشور نیازمند زمان خواهد بود.

به‌همین‌سیاق، بسیاری از همسایگان ایران نسبت به نیات این کشور به‌شدت بدبین هستند. عربستان سعودی همواره نقش اول را در متهم‌کردن ایران به دامن‌زدن به خشونت‌های فرقه‌ای و قومی و مداخله در امور اعراب داشته است. درواقع درگیری‌های عراق، سوریه و یمن را می‌توان بخشی از یک جنگ نیابتی میان تهران و ریاض قلمداد کرد که در آن ایران حامی گروه‌های شیعه و عربستان سعودی حامی متحدان سنی خویش است. عربستان سعودی و دیگر اعضای شورای همکاری خلیج(فارس)، (بحرین، کویت، قطر، عمان و امارات متحده عربی) نسبت به مذاکرات هسته‌ای با ایران و تبعات استراتژیک آن بسیار نگران هستند. پرزیدنت اوباما برای کاستن از نگرانی‌های آنان این‌روزها با رهبران این شش کشور دیدار می‌کند تا آنها را نسبت به تعهد آمریکا به امنیت‌شان مطمئن کند.

تأثیر تحریم‌ها بر رابطه اقتصادی

از سوی دیگر، برخی کشورهای اروپایی، ازجمله آلمان، اتریش، سوئیس و ایتالیا روابط نسبتا خوبی با ایران داشته‌اند. اتحادیه اروپا چندین‌سال بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران بود و بیشترین وارداتش از ایران فراورده‌های انرژی بود، درحالی‌که اغلب صادرات اتحادیه اروپا به ایران ماشین‌آلات و تجهیزات حمل‌ونقل بود. با شدت‌یافتن تحریم‌ها در سال‌های اخیر حجم این تجارت کاهش یافته و چین، امارات متحده عربی و ترکیه به شرکای تجاری اصلی ایران بدل شده‌اند. تجارت اروپا با ایران تحت‌الشعاع محدودیت‌های خاصی است که در نتیجه تحریم‌های وضع‌شده توسط شورای امنیت سازمان ملل علیه ایران در قالب قطع‌نامه‌های ۱۷۳۷ (دسامبر ۲۰۰۶)، ۱۷۴۷ (مارس ۲۰۰۷)، ۱۸۰۳ (مارس ۲۰۰۸) و ۱۹۲۹ (ژوئن ۲۰۱۰) حاصل شده‌اند. به‌دنبال بیانیه شورای اروپا در ارتباط با ایران در اواسط جولای ۲۰۱۰، اتحادیه اروپا تحریم‌های بیشتری علیه بخش مالی و صادرات نفت و گاز ایران وضع کرد.

علاوه بر این روابط تجاری، اتحادیه اروپا سال‌هاست در ارتباط با چندین مسئله استراتژیک در حال مذاکره با ایران است. این مذاکرات بخشی از «گفت‌وگوی جامع» سال ۱۹۹۸ بود. اوایل دهه ۲۰۰۰ طرفین در تلاشی ناموفق سعی کردند یک توافق‌نامه تجارت و همکاری با یکدیگر به امضا برسانند. چندین شرکت نفتی اروپایی در بخش انرژی ایران فعالانه حضور داشتند. اما این همکاری گسترده، ، سال‌های اخیر به‌خاطر تحریم‌های جامع وضع‌شده علیه ایران آشکارا کاهش یافته است.

اروپا و کاهش وابستگی به انرژی مسکو

چند هفته اخیر، دپارتمان انرژی آمریکا پیش‌بینی کرده است در صورت حصول توافق، ایران ممکن است ذخیره‌ای به میزان ۳۰ میلیون بشکه را وارد بازار کند و تا پایان سال ۲۰۱۶ صادرات نفتش را ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد. این ذخایر مازاد، احتمالا منجر به کاهش بهای نفت خواهند شد. در چنین سناریویی اقتصادهای اروپایی در مخارج هنگفت انرژی‌شان صرفه‌جویی خواهند کرد و از وابستگی شدیدشان به منابع نفت و گاز روسیه خواهند کاست. به همین درجه از اهمیت، روابط خوب با تهران به گشایش بیشتر بازارهای ایرانی (با بیش از ۷۰ میلیون مصرف‌کننده بالقوه) روی محصولات اروپایی منجر خواهد شد. اروپا ملزومات و توانمندی‌های موردنیاز برای تسهیل و تسریع فرایند بازگرداندن جمهوری اسلامی به نظام جهانی را دارد. این فرصت تاریخی می‌تواند مقدمات حل‌وفصل مسالمت‌آمیز بحران در سوریه، یمن و دیگر درگیری‌های منطقه‌ای را فراهم آورد. تاریخ روابط غرب با ایران مملو از فرصت‌های ازدست‌رفته است. استفاده از تحریم‌های اقتصادی محدودیت‌های خودش را دارد. این فرصت منحصربه‌فرد تعامل را نباید هدر داد.

*** دکتر جودت بهجت، استاد امور امنیت ملی در «مرکز مطالعات استراتژیک خاور نزدیک و جنوب آسیا»ی دانشگاه دفاع ملی است. او متولد مصر و کارشناس امور سیاسی خاورمیانه، به‌ویژه در ارتباط با مصر، ایران و منطقه خلیج‌فارس است. حیطه‌های تخصص وی امنیت انرژی، مبارزه با تکثیر سلاح‌های کشتار جمعی، مبارزه با تروریسم، مسائل اعراب و اسرائیل، شمال آفریقا و سیاست آمریکا در خاورمیانه است.**

منهای پایتخت

شورای شهر نمی‌تواند جای نهاد حاکمیت تصمیم بگیرد

● **ایسنا؛ قم:** رضا سیار، فرماندار قم، با اشاره به اینکه استعلامات قانونی باید از طریق مراجع ذی‌صلاح مراحل خود را طی کند، گفت: استاندار در خصوص صدور حکم شهردار با وزیر کشور هم‌نظر است. طبق آنچه وزیر کشور نیز تأکید کرد، صدور حکم شهرداران کلان‌شهرها خارج از روال قانونی، تخلف و عملی غیرقانونی است. او گفت: شورای اسلامی شهر به عنوان یک نهاد نظارتی نمی‌تواند به جای نماینده حاکمیت تصمیم‌گیری کند.

تبادل بیش از ۲۵۰ شهید دفاع‌مقدس در مرز شلمچه

● **ایسنا؛ خرمشهر:** عبدالمجید عقیلی، مدیر مرکز فرهنگی دفاع مقدس خرمشهر، از تبادل بیش از ۲۵۰ شهید دوران دفاع مقدس در ۲۸ اردیبهشت جاری در مرز شلمچه خبر داد. او با اشاره به برنامه‌های ستاد آزادسازی خرمشهر افزود: برنامه‌هایی به مناسبت حماسه آزادسازی خرمشهر با برگزاری جلسات ستادی در قالب دو جلسه ستادی و جلسات کمیته‌ها درنظر گرفته شده که در سطح شهرستان اجرائی خواهد شد.

سقوط آل‌سعود با اجرای حکم اعدام شیخ نمر

● **تسنیم؛ قم:** آیت‌الله عبدالله جوادی آملی با تأکید بر اینکه ملت‌های بیدار جهان خواهان خلع‌سلاح آل‌سعود هستند، گفت: در صورتی که آل‌سعود این عالم شیعی را به شهادت برساند سقوط خود را رقم می‌زند. او با اشاره به مراسم تجمع طلاب حوزه علمیه قم در مدرسه فیضیه در حمایت از آیت‌الله نمر اظهار کرد: فاجعه‌ای در عربستان درحال‌وقوع است که عواقب آن گریبان‌گیر آل‌سعود می‌شود. مرجع تقلید شیعیان با بیان اینکه در صورت انجام این اقدام آل‌سعود دیگران نیز از این جنایت رنج می‌برند، افزود: آنها حمایت این عالم شیعی در حمایت از شیعیان بحرین را یکی از دلایل محکومیت وی بیان کرده‌اند، این در حالی است که خودشان به یمن حمله کرده‌اند.

دو سال است که پروانه محک در میان ما نیست، اما
یاد پرمهرش در قاب لحظه‌ها ماناست

زنده‌یاد پروفسور پروانه وثوق بنیانگذار آنکولوژی اطفال در ایران، رئیس فقید هیأت امنای موسسه خیریه محک و سرپرست علمی بیمارستان محک از ابتدای تاسیس این موسسه، دانش، تخصص و مهر ارزشمند خود را داوطلبانه به کودکان مبتلا به سرطان هدیه کرده است. او اولین بخش خون و سرطان شناسی اطفال در ایران را تاسیس کرد و بیش از نیم قرن از عمر ارزشمند خود را وقف خدمت به کودکان ایران زمین نمود.
ما همواره در محک تلاش می‌کنیم که در سال‌های نبودنش بذر امیدی را که او زیر این سقف کاشت با همراهی و اعتماد یاوران، مسئولانه بارور کنیم تا هر روز شاهد بهبودی و سلامتی کودکان بیشتری باشیم.

برای پیوستن به خانواده بزرگ محک و همراهی در ادامه مسیر این استاد فرزانه با ما تماس بگیرید.
۰۲۱ - ۲۳۵۴۰ *۷۲۰* ۲۳۵۴۰ #

محک
مؤسسه خیریه حمایت از کودکان مبتلا به سرطان
mahak-charity.org

از اینکه به پیام ما توجه کردید، سپاسگزاریم